

Document de treball sobre les funcions i competències dels perfils professionals en l'àmbit dels serveis d'infància, adolescència i joventut

Identificació del col·legi professional que omple el document:

COL·LEGI OFICIAL DE PEDAGOGIA DE CATALUNYA

Introducció

Les primeres reunions de les diferents taules tècniques sectorials impulsades en el marc del procés de revisió de la Cartera de Serveis Socials de Catalunya han evidenciat la necessitat d'avançar cap a un model d'atenció més flexible que permeti donar una millor resposta a la diversitat de perfils i a les necessitats canviants de les persones destinatàries dels serveis. En aquesta mateixa línia, i segons la Taula Estratègica, la flexibilitat és configura com un dels principis orientadors de la reforma, junt amb altres principis com la universalitat, l'equitat, la prevenció, la dimensió comunitària i la coordinació.

Un dels aspectes que es coincideix que cal revisar és l'actual definició dels perfils professionals requerits per a cadascun dels serveis que conformen la Cartera, un aspecte clau per assegurar la qualitat de l'atenció.

De forma paral·lela a la feina que s'està desenvolupant en el marc de la Taula tècnica sectorial d'Infància, Adolescència i Joventut, davant la necessitat de disposar d'equips interdisciplinaris, es planteja encetar un treball monogràfic amb els col·legis professionals més significatius en aquest àmbit per tal **d'identificar i posar en valor la complementarietat de funcions i competències de les diferents disciplines professionals a favor d'una atenció integral i més ajustada a les necessitats de les persones ateses.**

Per fer-ho, es planteja un exercici inicial enfocat a dos grans tipologies de serveis:

- A. Serveis d'acolliment residencial**
- B. Serveis de transició a la vida adulta**

Per cadascuna d'aquestes tipologies de serveis us demanem que indiqueu:

- Quines funcions específiques i diferencials desenvolupen o poden desenvolupar els professionals de la vostra disciplina.
- Quines competències específiques i diferencials aporten o poden aportar el professionals de la vostra disciplina.

Us demanem que ompliu les taules que trobareu a continuació tenint en compte l'objectiu final d'aquesta tipologia de serveis, així com el perfil i necessitats actuals dels infants, adolescents i joves atesos.

Podeu trobar referències prèvies sobre funcions i competències dels diferents perfils professionals en el següent enllaç:

https://dretssocials.gencat.cat/ca/serveis/recursos_per_a_professionals/04_comite_d_experts/perfils_professionals/04_atencio_a_infancia_adolescencia_i_joventut/

SERVEIS D'ACOLLIMENT RESIDENCIAL

Funcions específiques i diferencials

En el marc de la revisió de la Cartera de Serveis Socials, defensem la importància i necessitat de **fer constar la figura del pedagog/a o psicopedagog/a(*) en tots els serveis de centres residencials del sistema de protecció de la Cartera de forma explícita**, i equiparar les disciplines del camp social en un equip interdisciplinari de l'àmbit educatiu i social. Es contempla la necessària i bona pràctica de participar en la dinàmica de la vida quotidiana del centre en totes les tipologies de centre.

També en els Centres d'Acollida hi té cabuda el professional de la pedagogia, no sols en l'equip tècnic del centre d'acollida -ETCA-, sinó també poden estar integrats en el funcionament diari dels infants en el centre.

El mateix defensem en els serveis de transició a la vida adulta (Pisos Assisstits, IPI, PIL, pisos de l'ASJTET...), però també en altres serveis com el SIS (Servei d'Intervenció Socioeducativa, no residencial), el SOAF, i d'altres equips de la DGAIA com ara els SIFE, els ICIF, els EVAMI (malgrat la derivació hospitalària i la intervenció prioritària, els EAIA també estem assumint estudis prioritàris derivats i detectats d'altres serveis: SSB, escoles, Fiscalia, MMEE,... per la qual cosa la urgència/prioritat en l'estudi no és exclusiva de dues disciplines), els equips ECEIA de Barcelona (el mateix raonament fet pels EVAMI), els equips de suport post adoptiva, entre d'altres serveis que es vagin creant de nou entorn a la Infància/adolescència/juventut i llurs famílies.

Aquests serveis realitzen tasques que actualment o anteriorment han desenvolupat els EAIA i contemplen la figura del pedagog/a des del seu Decret de 1989. Per tots aquests serveis definim a continuació les funcions diferencials del pedagog/a, d'altres que podem compartir amb altres disciplines del camp social, però amb mirada diferent i complementària.

En els documents referenciats al final d'aquest document, es recull el treball realitzat per més de 20 pedagogs/es de l'àmbit social i universitari en els documents COMPENDI I i II del COPEC, on s'argumenta el valor diferencial del pedagog/a en els diferents serveis de la Cartera.

En aquest sentit, el pedagog/a, dins l'Acolliment Residencial, entenem que hi té cabuda i aporta qualitat de la intervenció en les diferents tipologies de centre del sistema de protecció. Per una banda, els Centres d'Acollida però també els CRAEs, els CREIs, els Centres Maternals, els centres terapèutics i les Cases d'Infants entre d'altres tipologies de centres específics. En dites funcions, hem tingut en compte el document de les funcions del pedagog/a realitzat per l'equip d'experts i facilitat en l'enllaç a la primera plana d'aquest document, i referenciat també al final del document.

Si bé, cada centre té la seva organització interna i pla d'atenció i intervenció, en línies genèriques volem destacar les funcions del perfil del pedagog/a i/o psicopedagog/a(*) en les:

A. Funcions Generals:

- Planificar i atendre la pràctica educativa dels Infants/Adolescents en els aspectes de procés educatiu d'ensenyament aprenentatge i de socialització. Tenint en compte els processos d'aprenentatge en els menors d'edat i atenent també a les Necessitats Educatives Especials relacionades amb les dificultats d'aprenentatge, conductuals i socials.
- Coordinació amb les escoles, altres institucions i equips educatius com l'EAP, per conèixer els Plans educatius adaptats a les necessitats específiques de cada infant. Suport en la trajectòria escolar, tenint en compte habilitats i procediments adients tant acadèmics com d'educació emocional i inclusió social.
- Vetllar per la coherència del Projecte Educatiu de Centre i els protocols propis del centre, conjuntament amb l'equip i la comunitat educativa. Així com l'avaluació contínua. (tal i com contempla també l'Equip d'Experts)
- Reflexionar, relacionar i revisar el Projecte Educatiu Individual conjuntament amb els Infants/adolescents i amb la comunitat educativa, tenint en compte les necessitats, seguiment del procés escolar, cognitiu, emocional i habilitats socials de cada infant. Fomentant el procés personal i d'autonomia. (tal i com contempla també l'Equip d'Experts)
- Incorporar el treball familiar, dissenyant programes d'intervenció des del i dins del centre, i d'acord amb línies d'intervenció consensuades entre els diferents equips interdisciplinaris que intervenen amb la família. Acompanyar en els estils educatius dels pares o referents familiars i les conseqüències en el desenvolupament dels infants/adolescents. Treballar a nivell grupal també per apropar els diferents estils parentals al model assertiu.
- Possibilitar la reunificació familiar, a través de la responsabilitat parental i del procés cognitiu, emocional i d'habilitats socials i relacionals dels I/A, en un treball de col·laboració amb l'I/A i la família conjuntament.
- Acompanyar l'equip o comunitat educativa en la reflexió sobre la pràctica i fomentar la FORMACIÓ.
- Promoure espais de participació multidisciplinari, per unificar les diferents visions disciplinars, els criteris d'actuació en els serveis residencials i en el treball familiar, juntament amb equips com l'EAIA i/o les EFI de la DGAIA.

B. Funcions Específiques:

- Identificar els esquemes i estructures cognitives i emocionals de cada infant/adolescent per aconseguir que els aprenentatges esdevinguin significatius i promocionin la participació en la resolució de situacions i conflictes.
- Fer el seguiment del procés escolar, cognitiu i emocional de cada Infant/Adolescent. Cercar recursos formals i no formals que promocionin l'interès, la necessitat i la socialització.
- Identificar la història de criança a través dels models i competències parentals dels progenitors i l'impacte en el desenvolupament emocional, educatiu, escolar i de socialització en el l'infant/adolescent.
- Donar suport a l'elaboració i revisió del PEI entre l'Infant/Adolescent resident i el tutor. Elaborar mecanismes d'autoavaluació.
- Crear programes específics que garanteixin l'escolta de l'infant i adolescent, la seva participació en el seu procés i avaluar el benestar subjectiu dins de la institució.

	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionar suport tècnic i complementari als equips en el desenvolupament de les línies educatives, tasques i recursos educatius d'aprenentatge. Revisar i repensar les bones pràctiques i els aspectes ètics de les intervencions amb I/A. Formar i orientar l'acció educativa facilitant la cohesió de la comunitat educativa del centre. • Acompanyar, mediar i arribar a acords en la intervenció grupal per abordar dinàmiques entorn a temes propis de les diferents etapes i processos d'aprenentatge i relacionals. • Programar i fomentar la relació família-centre sigui complementària i potenciï el desenvolupament integral de l'Infant/Adolescent. Foment d'eines de comunicació, participació diferenciada i assertivitat. Establir Plans de Millora familiar relacionats amb la reparació del vincle i la nova comunicació, dins el règim de visites. • Dissenyar i implementar accions per a la integració al barri. Conèixer la Xarxa de recursos socioeducatius i culturals i d'associacions de l'entorn. Enfortir la participació dels I/A en el teixit social i disposar d'experiències que l'ajudin a construir aprenentatges socials i crear una xarxa de suport efectiva.
Competències específiques i diferencials	<p>Les habilitats i coneixements que els pedagogs/gues i/o psicopedagogs/gues(*), abasten per desenvolupar les funcions i tasques en els Centres serien les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement dels principis de la pedagogia social, parentalitat positiva, metodologies d'Aprenentatge Servei aplicables al camp social, d'anàlisi evolutiu de la Infància i l'Adolescència i els processos d'aprenentatge segons l'edat, les aptituds maduratives, etc.; d'estils educatius dels progenitors, de tècniques d'entrevista i de programació de les intervencions, per aplicar-los a la realitat dels centres. • Coneixements sobre el Pla Formatiu/educatiu dels Infants/Adolescents, coordinadament amb l'EAP en els casos d'infants amb NEE (Necessitats Educatives Especials), així com el seguiment i suport en les intervencions amb altres diagnòstics relacionats amb la discapacitat intel·lectual, TEA, TDH, dificultats conductuals, etc. Coneixement del pla d'estudis adaptat i del suport d'aquest. Adequació del perfil personal a les activitats extraescolars més escaients, dins la formació no formal. • Disseny, implementació i avaluació de programes PEC i PEI que responguin a les necessitats de cadascú dels I/A residents i Avaluació formativa i sumativa d'aquests. • Habilitats d'empatia i de comunicació amb els Infants, els tutors, la comunitat educativa, la família de cada menor d'edat i amb la Xarxa de recursos interns i externs al centre. • Observació, anàlisi i acompanyament del moment evolutiu, emocional, actitudinal i relacional dels infants, així com també de les dinàmiques i necessitats dels residents per adaptar les intervencions pedagògiques de manera efectiva. • Reflexió i Orientació individual i grupal per acompanyar, de forma participativa, en el propi procés de desenvolupament personal, educatiu, pre-laboral i social. • Gestió de conflictes, mantenint un ambient segur, de respecte i de suport per al conjunt dels infants/adolescents i els professionals del centre. Foment de les bones pràctiques i l'enfoc ètic de les intervencions. • Competència de treball en equip, mantenint una coordinació amb acords consensuats en la visió i les intervencions pràctiques.

- Intervenció tant en procés amb els infants com en relació amb les respectives famílies. A poder ser, acompanyar i seguir el procés pautat de treball per a la reunificació familiar.
- Participar en l'elaboració de programes de reunificació familiar després del centre residencial del sistema de protecció. Treball d'estils i competències educatives dels progenitors o família i ús de metodologia de parentalitat positiva en el treball d'apropament, reestabliment o canvi de la responsabilitat parental vers els fills/es.
- Inclusió dels I/A amb les activitats de lleure que promoguin aprenentatges significatius, aspectes d'interès, disciplina, valors i socialització.
- Suport emocional i reflexiu per gestionar les emocions o traumes i enfortir els aspectes resilients.
- Coneixement de conceptes normatius legals entorn als drets dels menors d'edat en situació de protecció.
- Formació continuada i actualització d'anàlisi de conceptes i de coneixements per garantir una pràctica pedagògica basada en les darreres investigacions i metodologies. Assessorament en els projectes educatius aportant millores en la perspectiva de gènere, diversitat cultural, participació democràtica,...

SERVEIS DE TRANSICIÓ A LA VIDA ADULTA

Funcions específiques i diferencials

El professional de la pedagogia té un paper important i necessari en l'acompanyament del jovent tutelat en la transició a la vida adulta (ASJTET. d'Atenció a Joves i Tractament Especialitzat de la DGAIA de suport residencial d'entre els 16 i 21 anys). A través del suport i de les eines necessàries per a una inclusió plena en el terreny emocional, educatiu, formatiu, laboral i familiar, si és possible, fomentant l'autonomia i inclusió social.

A. Funcions Generals:

- Fomentar la participació del propi jovent en el disseny de la planificació, implementació, avaluació i autoavaluació de programes individualitzats de desenvolupament dels processos d'aprenentatge, Programes d'inserció pre-laboral i laboral oferint formació i orientació professional, i les àrees d'autonomia. També contempla les necessitats educatives dels joves amb vulnerabilitat, joves nouvinguts o migrants sols.
- Potenciar i dissenyar Programes de suport i orientació a les famílies per millorar les seves habilitats o capacitats parentals, tenint en compte la història de criança, i promoure un entorn familiar que aporti suport al jove.
- Promoure espais de reflexió, participació i solució de problemes des d'una gestió activa de l'adolescent o jove.. Detectar necessitats i problemàtiques pròpies del cicle vital, o d'altres necessitats contextuais, i que requereixen d'una intervenció per exemple d'educació afectiva/emocional, de salut sexual, etc. Ja sigui en intervenció individual com grupal.
- Promoure el treball d'equip interdisciplinari i multidisciplinari no només per traspasar informació sinó per consensuar l'anàlisi des de la pedagogia i les diferents disciplines, i arribar a acords. La finalitat és arribar a acords d'intervenció

tenint en compte el procés del/s jove/s i el coneixement dels recursos interns i externs als equips del programa ASJTET de la DGAIA.

B. Funcions Específiques:

- Orientar en l'assessorament pedagògic del projecte individual, de curt, mig i llarg termini, per acompanyar als joves a identificar els seus interessos, aptituds, objectius personals i professionals durant la seva estada en el recurs de l'ASJTET de la DGAIA.
- Cercar i conèixer, conjuntament amb els joves, les estratègies i els recursos per avançar en les fites dels Plans de transició personalitzats.
- Promoure el desenvolupament de les habilitats socials i emocionals a través d'activitats orientades a millorar les competències socials, emocionals i comunicatives entre els joves i les persones en general.
- Dissenyar i implementar la formació continuada orientada a la comunitat educativa i proporcionar informació i accés a recursos o programes innovadors d'educació que responguin a les necessitats i interessos dels joves. També fomentar la continuïtat dels estudis o la formació professional del jovent tutelat.
- Acompanyar en el procés d'inserció laboral o ocupació, des de les aptituds i actituds per a la recerca de feina a través de simulacions d'entrevistes, redacció del currículum i l'establiment de contactes amb empreses i institucions.
- Promoure Plans socioeducatius a partir dels 16 anys que permetin conèixer i construir pertinença amb el territori on viuen/viuran.
- Coordinar i Col·laborar entre els professionals interdisciplinaris, per garantir una atenció inclusiva, democràtica, participativa i coherent. Orientar a la comunitat educativa de la trajectòria formativa a partir dels 16 anys, dels recursos possibles a tenir en compte i el seu seguiment. En el seguiment continu del progrés individual i l'avaluació conjunta amb l'equip i serveis, es valorarà també l'impacte de les intervencions professionals, així com l'autoavaluació del propi menor d'edat o jovent.
- Donar suport a la família o persones referents del jovent. Ajudar-les a comprendre i facilitar el propi procés de transició de l'adolescent o jove.
- Crear programes específics per a la transició a la vida adulta per a joves que es troben en més risc d'aïllament social després del desemparament (per exemple, joves sols no acompanyats, o joves amb alguna discapacitat, trastorn o Necessitats Educatives Especials...). El rol del pedagog es promoure itineraris formatius acompanyats a partir de grau de discapacitat detectat des del sistema educatiu.
- Promoure itineraris formatius acompanyats a partir de grau de discapacitat detectats.
- Fomentar l'autonomia dels joves a través d'orientacions pedagògiques que ajudin a crear el propi perfil professional, i que contempli els valors entorn a la diversitat cultural, ideològica, d'igualtat o perspectiva de gènere, de valors i estils democràtics; que incorpori patrons d'aprendre a aprendre, aptituds laborals, a incorporar actituds i vincles relacionals segurs, donar suport a la presa de decisions informades, a assumir responsabilitats pròpies de l'edat i maduresa personal, a promoure la confiança en ells mateixos/es i la seva independència cap a la vida adulta.

Competències específiques i diferencials

Les competències del perfil del pedagog/a i/o psicopedagog/a en l'àrea de suport als joves són específiques i es centren en abordar les necessitats educatives, emocionals, ocupacionals i socials d'aquests.

- Orientació i assessorament pedagògic sobre l'orientació acadèmica, professional i personal als joves, ajudant-los a valorar i prendre decisions informades a curt, mig i llarg termini.
- Intervenció pedagògica en el disseny i implementació de programes educatius i de suport social que responguin a les necessitats específiques dels joves.
- Reflexió sobre l'aprenentatge social que els han format en els codis d'aprenentatge interns (a través del modelatge familiar, escolar i social) i ajudar a identificar i decidir les pròpies decisions.
- Escolta activa i Coneixement del desenvolupament juvenil. Comprensió dels processos de desenvolupament físic, emocional, cognitiu dels joves per poder adequar les intervencions pedagògiques.
- Habilitats comunicatives. Capacitat per connectar i empatitzar a través de la comunicació efectiva amb els joves, establint relacions de confiança i respecte.
- Gestió per a la resolució de conflictes. Habilitat per identificar, gestionar i resoldre conflictes que puguin sorgir entre els joves o entre aquests i altres membres de la comunitat educativa.
- Aportació de l'anàlisi pedagògic en el treball coordinat amb l'equip interdisciplinari i amb les reunions multi-professionals o sectorials, i institucionals per oferir suport integral als joves.
- Habilitats per a conèixer, interpretar i/o valorar l'història acadèmica, el procés d'escolarització, les àrees instrumentals i la resta d'assignatures, els hàbits, les actituds i aptituds en els processos d'aprenentatge, la vinculació familiar amb l'àmbit escolar i el desenvolupament cognitiu i la socialització. Identificar altres impactes emocionals que impactin sobre els processos personals d'aprenentatge. Ajudar als joves a gestionar les seves emocions i possibles traumes i els impactes possibles en els condicionants necessaris per a l'ensenyament-aprenentatge.
- Acompanyament en la transició a la vida adulta, inclosa la cerca de feina, habitatge i gestió econòmica.
- Disseny i avaluació de programes educatius i de lleure importants per a la formació integral dels joves.
- Capacitat d'observació i anàlisi de les dinàmiques relacionals i socials per ajustar les intervencions pedagògiques de manera efectiva.
- Coneixements de les normatives legals i administratives que afecten als joves, sobretot en matèria de protecció i drets.
- Promoció de les metodologies pedagògiques i mètodes de participació i autonomia dels joves atesos. Foment de la participació activa en la presa de les decisions sobre els problemes que els afecten, i així promoure la pròpia autonomia.
- Creativitat i innovació en l'ús de programes, eines i estratègies metodològiques que captin l'interès dels joves i promoguin el seu desenvolupament integral, la seva autonomia i maduresa.

OBSERVACIONS

(*) Els PSICOPEDAGOGS/GUES son els que estan LLICENCIATS en PSICOPEDAGOGIA.

ELS FACTORS DIFERENCIALS DE LA PEDAGOGIA SOCIAL descrits, es basen en fonaments cabdals descrits a continuació:

*Tant en la intervenció amb els infants, adolescents, joves i família/tutors (més enllà dels Plans de Millora o PEI, en la intervenció quotidiana de la dinàmica en els centres o en les entrevistes individuals), la pedagogia té en compte els PROCESSOS D'APRENTATGE individuals davant l'acompanyament a la millora o canvi. El procés és lent i comporta diferents etapes de consciència o identificació del problema. Entendre la situació. Relacionar-lo amb experiències viscudes i aprenentatges significatius. Analitzar la pròpia actitud/aptitud per afrontar i aplicar situacions de canvi o millora. Assimilar la necessitat de canvi i per tant de les competències per posar-les en pràctica per un mateix o implicar la família també. Reforçar, automatitzar o crear habilitats cap a processos d'autonomia.

*Els MODELS EDUCATIUS és un dels baluards que la pedagogia considera a través dels estils i competències educatives tant dels progenitors com dels professionals de l'educació, ja sigui docència, o els mateixos professionals que intervenim. En quant als pares-mares, és cabdal identificar el model educatiu que predomina en cada progenitor, la consciència i capacitat de modificar certes conductes i llenguatge definitoris d'un o altre estil educatiu, quins recursos o estratègies de resposta, solucions intentades o excepcionals i aprenentatges significatius davant situacions problemàtiques i d'impacte negatiu. Cal orientar cap a una parentalitat assertiva i les conseqüències positives en els infants. Altrament, la pedagogia analitza els aspectes de responsabilitat parental o nivell d'autoritat educativa; la dedicació i l'ordre de prioritats; la història de criança dels pares/tutors; els valors, hàbits, expectatives vers els fills; valoració que li donen a l'escola o procés formatiu, a la socialització, a la família,...; nivell d'escolta, nivell de plasticitat o rigidesa davant el canvi, capacitat per connectar amb les necessitats dels Infants/adolescents i amb el patiment d'aquests; interacció respectuosa, diferenciadora, comunicativa; atenció de les necessitats bàsiques de forma estructurada seguint els hàbits i horaris mínims; suport de la xarxa de família extensa i d'amistats o veïns i dels recursos de l'entorn o del tercer sector o administració; actitud de col·laboració real en participar en la solució.

*En tot procés d'intervenció pedagògica, ja sigui lleu, moderada o intensiva, cal seguir els FONAMENTS DE LA PLANIFICACIÓ, contextualització, definició de la pròpia situació problemàtica, identificació dels recursos personals i de serveis, els objectius de la intervenció, els programes d'acció consensuada amb la comunitat educativa i L'AVALUACIÓ CONTÍNUA o Formativa I SUMATIVA del procés, i la definició dels indicadors d'avaluació. Aquest procés és necessari per centrar, concretar i avaluar les intervencions dels professionals i serveis i l'autoavaluació del mateix participant ja sigui els infants/adolescents/joves o els progenitors/tutors. I és fa necessari per anar ajustant les intervencions i prenent consciència dels canvis assumits.

*I de l'anàlisi valorativa a la intervenció a través de l'ús de metodologies com la PARENTALITAT POSITIVA (que seria similar a la PEDAGOGIA POSITIVA emprada a l'escola, però en l'àmbit social), entre d'altres metodologies de REUNIFICACIÓ FAMILIAR (creades pel grup GRISIJ de la facultat de pedagogia de la Universitat de Barcelona i implementada en els EAIA i Centres de protecció).

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA

- I Compendi de 14 perfils de la pedagogia i la psicopedagogia en el marc social https://pedagogs.cat/doc/Compendi14PerfilCartera_30-03-2019_A4complet.pdf
- II Compendi del Pedagog/a i Psicopedagog/a en els Serveis Socials Bàsics https://pedagogs.cat/doc/IICompendi_Pedagogia-SSB_22-10-22.pdf
- Document de treball sobre el servei Barnahus https://pedagogs.cat/DOC/COPEC_BARNAHUS_PendentRevisio_8-3-24.PDF
- Informe sobre les competències del Grau de Pedagogia https://www.pedagogs.cat/doc/Consellsocial_InformeCompetenciesGrauPedagogia_13-12-2017.pdf
- Atenció a infància, adolescència i joventut: Funcions i competències dels diferents perfils professionals: https://dretssocials.gencat.cat/ca/serveis/recursos_per_a_professionals/04_comite_d_experts/perfils_professionals/04_atencio_a_infancia_adolescencia_i_joventut/
- La Vanguardia (7/4/2019) "Los Pedagogos y psicopedagogos reclaman espacio laboral en los Servicios sociales". <https://www.lavanguardia.com/vida/20190407/461507714206/pedagogos-y-psicopedagogos-reclaman-espacio-laboral-en-los-servicios-sociales.html>
- Pedagogia i Context Social, en "Contextos d'exercici professional del Pedagog/a i Psicopedagog/a" pàg. 2 https://www.pedagogs.cat/DOC/COPEC-20ANYS_ContextosExerciciProfesional_2022.PDF
- Social.cat (16/2/2024). "Famílies professionalitzadores d'acolliment per a infants i adolescents amb necessitats educatives especials" <https://www.social.cat/opinio/20479/families-professionalitzadores-dacolliment-infants-adolescents>
- Parlem de pedagogia. Quin professional dona suport a les famílies que acullen els infants?. <https://www.pedagogs.cat/reg.asp?id=2019&i=ca>

ELABORACIÓ DOCUMENT: membres de la Comissió de Pedagogia Social del COPEC

- PILAR MORRAL, Pedagoga. Vocal de Pedagogia Social del COPEC. Pedagoga de l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Representant del COPEC a la Taula Tècnica Sectorial d'Infància, Adolescència i Joventut.
- PATRÍCIA RODRÍGUEZ, Pedagoga, Pedagoga de l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.
- MAITE VILA, Pedagoga, Cap de Secció de l'EAIA de Sant Andreu, a l'Ajuntament de Barcelona.

Amb la col·laboració de Rosa Rodríguez, pedagoga, membre de la Comissió de Pedagogia Social i secretària de la Junta de Govern.